

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Energiaühenduse parandamine info- ja sidetehnoloogia abil”

KOM(2008) 241 lõplik

(2009/C 175/16)

13. mail 2008 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 262 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Energiaühenduse parandamine info- ja sidetehnoloogia abil”

KOM(2008) 241 lõplik.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav transpordi, energeetika, infrastruktuuri ja infoühiskonna sektioon võttis arvamuse vastu 10. novembril 2008. Raportöör oli Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 449. istungjärgul 3.–4. detsembril 2008 (4. detsembri istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 123, vastu hääletas 3, erapooletuks jäi 21 komitee liiget.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et säästev areng peab olema Euroopa Liidu poliitikavaldkondade esmatähtis aspekt. Säästva arengu poole peab püüdlema muu hulgas energiaühenduse parandamisega, uute alternatiivsete (nn taastuvad, puhtad või rohelised) energiaallikate arendamisega ning süsinikdioksiidi heiteid vähendavate meetmete võtmisega kliimamuutustega võitlemiseks.

1.2 Komisjoni esitatud teatis on sel teel üks samm edasi, sest sellega tehakse ettepanek edendada teadust ja tehnikat arendavaid riiklikke ja piirkondlikke programme ning selles käsitletakse info- ja sidetehnoloogiat kui energiaühenduse mootorit.

1.3 Komitee nagu komisjoni leiab, et info- ja sidetehnoloogia annab säästva arengu eesmärkidesse kahesuguse panuse. Ühelt poolt aitab tehnoloogia komponentide, seadmete ja teenuste uurimine, arendamine ja uuendamine säästa nende kasutamisel energiat. Teiselt poolt aitab info- ja sidetehnoloogia kasutamine eri majandusvaldkondades nii tootmise kui ka tarbimise vaatepunktist nn „dematerialiseerida” paljud toimingud ning asendada füüsilised ja materiaalsed vahetused teenuste osutamisega Internetis, millega kaasneb energia säästmise. Ent komitee arvates on samuti oluline säästa energiat tehnoloogiliste seadmete kogu tootmis- ja kasutusprotsessi jooksul, mitte pöörata energiaühendusele tähelepanu ainult seadme kasutamise ajal.

1.4 Komisjoni teatisega püütakse kooskõlas nimetatud eesmärkidega käivitada esialgne teabe kogumise ja analüüsi etapp, millele järgneks teine teatis, milles määratletakse peamised tegevussuunad⁽¹⁾. Kõigele vaatamata peab komitee oluliseks, et kehtestataks meetmed, mille eesmärk on parandada energiaühendust lühikeses ja keskpikas perspektiivis.

1.5 Üks oluline tegur energiaühenduse saavutamisel nõudluse seisukohast on selliste seadmete väljavahetamine, mis on tehniliselt iganenud või mis on oma kasutusea lõpus halvas seisus ning tekitavad seetõttu suurt energiakulu. Üle 50 % Euroopa kodudes kasutatavatest elektrilistest kodumasinatelt on enam kui 10 aastat vanad ning neid võib pidada energia osas ebatõhusaks. Komisjon võib selleteemaliste direktiivide väljatöötamisele eelneva või alternatiivse sammuna kehtestada tööstusele kriteeriume, mis koos riikide valitsuste toetusega ning tarbijate ja kasutajate organisatsioonide kaasabil lihtsustaksid kõnealuste seadmete asendamise plaane.

1.6 Komitee leiab näiteks, et tuleks ära kasutada maapealse digitaaltelevisiooni juurutamist liikmesriikides, et uuendada vastu võtjaid, asendades traditsioonilised elektronkiiretoruga telerid (CRT) vedelkristallekraaniga telerid (LCD). See tähendab näiteks integreeritud seadmete tootmise ja ostmise edendamist tootjatega ja tarbijaorganisatsioonidega sõlmitud kokkulepete kaudu. Sellised seadmed tagaksid interaktiivsuse, kaotades vajaduse muretseda endale väline dekooder, mis ühendatakse analoogtehnoloogial põhineva teleriga. Tehniliste uuringute tulemused näitavad, et CRT-telerid tarbivad kolmandiku võrra rohkem energiat kui LCD-telerid ning nende energiakulu ooterežiimil on kuni 60 % suurem.

⁽¹⁾ Üks näide kõnealusest teabe kogumisele ja analüüsile eelnevast tööst on hiljuti komisjoni tellimisel valminud uurimus „The implications of ICT for Energy Consumption” (e-Business Watch, Study report n° 09/2008, http://www.ebusiness-watch.org/studies/special_topics/2007/documents/Study_09-2008_Energy.pdf).

1.7 Komisjon võiks sarnase seisukoha võtta ka seoses teiste valdkondadega, nagu elektrivõrk (tootmine ja jaotamine), energiatõhusad ehitised ja arukas valgustus. Nii tuleks arendada elektri ja tehnoloogiauuenduste elektroonilist kaubandust seoses elektri tootmise ja jaotamisega; energiasäästu juhtimise, arvestamise ja kuvamise süsteeme hoonetes ning edusamme aruka valgustuse valdkonnas nii hoonetes kui ka tänavavalgustuses valgusallikate kaudu, mis on võimelised reageerima oma keskkonnale ja elektrooniliselt kohandama valgust vastavalt vajadusele.

Näiteks on teada, et arvutite tootmisel ja väljatöötamisel kasutatud energia on kolm korda suurem kui kasutusajal nende poolt tarbitav energia. Samuti tuleb pöörata tähelepanu Interneti-serverite ja otsingumootorite suurele energiatarbimisele, töötades selles valdkonnas välja konkreetseid lahendusi, arvestades eriti Interneti üha laialdasemat kasutust ja ilmselt tehnoloogilise lähene misega seotud energiakulu kasvu. Samas on väga oluline hinnata energiasäästu, mida on võimalik saavutada koostalitlevate, ühtsetele tehnilistele nõuetele vastavate seadmete kasutuse abil, mille tulemusel aeglustub seadmete arvu kasv ja tõhustub nende kasutus, nagu on sedastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2005. aasta direktiivis 2005/32/EÜ, millega kehtestatakse raamistik energiat tarbivate toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (?).

Tarbijad saavad kõnealusesse säästmisse anda tohutu panuse, kasutades uut tehnoloogiat mõistlikult. Samuti võimaldab tarkvara ja tehnoloogiliste seadmete väljatöötamine leida tarbijatel kiiresti ja lihtsalt vajalikku teavet selle kohta, kuidas seadmeid mõistlikult kasutada, ning arvestada energiasäästu, mida nad võivad saavutada. Näiteks saavad nad piirata arvuti ja selle lisaseadmete sisselülitatud oleku aega rangelt vaid nende kasutamise ajale, vältida ekraanisäästja või unerežiimi kasutamist, optimeerida printeri kasutust jne. Üldiselt arvestatakse, et nn nähtamatu tarbimine, mis toimub siis, kui seadmed on eespool juba mainitud ooterežiimil, võib moodustada ühe majapidamise jaoks ligi 12 % aastastest elektriarvest, mis tõuseb suurtesse kõrgustesse, kui tehnoloogia ebamõistlik kasutus käib koos iganenud seadmetega. Loomulikult tekitab seadmete asendamine tarbijatele olulisi kulusid, mida võiks teataval juhudel kompenseerida toetustega.

1.8 Kõnealuseid meetmeid peaksid täiendama kvaliteedisertifikaadid ning etiketil esitatav täpne ja selge teave, millega teavitatakse tarbijaid eri seadmete energiatõhususest, nende ökoloogilisest jalajäljest ehk keskkonnamõjust jne. Niiviisi võidakse ka tõsta tarbijate teadlikkust, suunata nende nõudlust ning soodustada energeetiliselt tõhusat ja säästvat tarbimist. Võimalikke kogemusi, mida saadaks info- ja sidetehnoloogia kasutamisest nt audiovisuaal-, elektroonilise side või elektrisektoris, energiatõhusate hoonete või valgustuse vallas, võidakse kasutada eeskujuna energiasäästu soodustavatele meetmetele teistes põhivaldkondades, milles komisjon on hakanud tegutsema, nagu autotööstuses, töötlevas tööstuses ja transpordis.

Komitee kutsub komisjoni üles soodustama aktiivselt tarbijate, ettevõtjate, haldusasutuste jt teavitamist, korraldades eri meediakanalites teadlikkuse tõstmise kampaaniaid.

1.9 Samuti tuleks komisjonil edendada ühtsete ja usaldusväärsete näitajate väljatöötamist, et suuta mõõta ja hinnata info- ja sidetehnoloogia kasutusest saavutatavat energiasäästu. See aitaks vähendada nn rohelise või puhta energia mõiste kuritahtlikku või eksitavat kasutamist puhtalt turustamisstrateegiana või ilma esitamata tõelisi põhjendusi, millega võiks tõestada või mõõta energiasäästu või heitkoguste vähendamist. Näitajate abil saaks tuua selgust, kas tegu on ebaausa kaubandustavaga, eriti neid rohelise turunduse argumente kasutavates kommertsteadaannetes.

Lisaks tuleks elektrituru erastamise ja liberaliseerimise ajal soodustada ettevõtjate investeeringuid jätkusuutlikesse energiat säästvatesse meetmetesse ning innustada ettevõtjaid nägema neid investeeringuid äri võimaluse ning alalisi ja kvaliteetseid töökohti pakkuva valdkonnana.

1.10 Komitee arvates peaks Euroopa Liit tõhustama poliitilisi meetmeid, et tagada vajalikud ressursid kavandatud energia säästmise eesmärkide saavutamiseks ning täita seadmeid puudutavate kohustuslike meetmete abil riiklikes tegevuskavades veel sellega seoses esinevad lüngad. Ühenduse sekkumine antud valdkonnas direktiivi vastuvõtmise teel annaks lisaväärtuse liikmesriikide tegevusele. Sellegipoolest tuleks komisjonil jätkata liikmesriikides heade kasutustavade kasutuselevõtu toetamist ja energiatarbimise optimeerimise võrdlusuuringute läbiviimise edendamist, mis oleks kogu ELi innustav samm ja soodustaks energia säästmise aruannete koostamist ettevõtetes.

(?) ELT L 191, 22.7.2005, lk 29.

2. Põhjendus

2.1 Taust

2.1.1 Komisjoni teatis koostati järgmises kontekstis.

- Euroopa Ülemkogu 2007. aasta kevadisel tippkohtumisel kindlaks määratud prioriteetides rõhutasid valitsusjuhid ja riigipead vajadust tegeleda kliimamuutuse küsimusega, tagada piisav, ohutu ja konkurentsivõimeline energiaga varustamine ning säästval arengul põhinev 21. sajandi tegevusmudel. Ülemkogul jõuti üksmeelele vajaduses asetada terviklik kliima- ja energiapoliitika ELi poliitilise programmi aluseks ning määrati kindlaks täpsed ja õiguslikult siduvad eesmärgid näitamaks kindlat tegutsemistahet antud valdkonnas. Komisjoni arvates ei tohi Euroopa jätkuv majanduskasv, mis on oluline eeldus täistööhõive ja sotsiaalse hõlvatuse saavutamiseks, tulevikus enam sõltuda energiatarbimisest. Info- ja sidetehnoloogial⁽³⁾ peab olema oluline osa energiaintensiivsuse vähendamises ja majanduse energiatarbimise suurendamises.
- Euroopa Komisjoni poolt 23. jaanuaril 2008 vastu võetud meetmete paketi eesmärk oli näidata, et eespool nimetatud eesmärgid ei ole mitte ainult tehniliselt ja majanduslikult saavutatavad, vaid et nad pakuvad tuhandetele Euroopa ettevõtjatele ka äri võimaluse.
- Euroopa energiastechnoloogia strateegilisel kaval ja arvukatel muudel meetmetel, mida Euroopa Komisjon on eri valdkondades võtnud, on eesmärk lahendada kliimamuutusega seotud probleemid.

2.2 Üldised märkused

2.2.1 Eespool öeldut silmas pidades võib tõdeda, et vaadeldava teatisega soovitakse innustada avatud arutelu käivitamist huvitatud osapoolte vahel mitmes valitud valdkonnas, nagu info- ja sidetehnoloogia enda tootmisektor, elektrisektor, energiatarbimise hooned ja arukas valgustus. Avatud arutelu eeldab lisaks andmete kogumisele ja analüüsile ka konsulteerimist ja koostöö tegemist, millesse oleks kaasatud võimalikult paljud osalejad: ELi institutsioonid (Euroopa Parlament, Regioonide Komitee, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee), liikmesriigid, tööstus, teadusasutused ja tarbijad. Viimastel võiks olla oluline osa uute seadmete ja komponentide katsetamises.

⁽³⁾ Info- ja sidetehnoloogia tähendab mikro- ja nanoelektronikakomponente ning -süsteeme, aga ka tuleviktehnoloogiaid, nagu näiteks fotoonika, mis lubab nii suuremat andmetöötlemisvõimsust vaid murdosaga praegusest elektritarbimisest kui ka ereda valgust andvaid, energiasäästlikke valgustuslahendusi.

Komisjonil tuleks senisest rohkem kaasata tarbijad ja kasutajad info- ja sidetehnoloogia abil saavutatavatesse energia säästmise eesmärkidesse, nii et mitte üksnes energiasäästlikud süsteemid ei toimiks arukalt, vaid et ka inimesed kasutaksid neid arukalt. Tarbijate teadus-, arendus- ja uuendustegevusse kaasatuse suurendamiseks on olemas eri menetlusviise – nagu nt elulaborite Euroopa võrgustik (*living labs*) –, mis võimaldavad info- ja sidetehnoloogia kaudu toimuva mehaanilise vaatluse abil tutvuda otse kasutajate arvamuste, hoiakute ja käitumistega.

2.2.2 Koostoime ja võimalikke kõnealusel protsessis tekkivaid häid tavasisid käsitlevad kokkulepped soodustavad teadustegevust ja tehnoloogilist arengut edendavate katsealgetuste käivitamist. Info- ja sidetehnoloogia valdkonna energiatarbimise alaseid teadusuuringuid tuleks hõlmata riiklike ja piirkondlike programmide, ELi konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi ning ühtekuuluvuspoliitika toetatavate asjaomaste tegevusprogrammidega. Selle kaudu innustatakse ökoloogilise jalajälje hindamist ettevõtetes ja sellest lähtuvalt selliste otsuste tegemist, mis tugineksid kõrgetasemeliste sidevõrgustike ja taastuvate energiaallikate kombineerimisele, et säästa energiat (nn negavapid).

2.2.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on mitmel korral väljendanud oma seisukohta info- ja sidetehnoloogia suure osatähtsuse kohta struktuurimuutuste saavutamises ja uuendustegevuses, muu hulgas komitee arvamustes nanotehnoloogia,⁽⁴⁾ biotehnoloogia,⁽⁵⁾ terviseuuringute ja eriti infotehnoloogia⁽⁶⁾ kohta. Seitsmendal raamprogrammis käsitletakse kõnealuselid küsimusi peamiselt valdkondadeülesele; teadus- ja arendustegevuse meetmete osas on majanduslikult ja keskkonnavalaselt seisukohalt esmatähtis kasutada kaasaegseid tehnoloogiaid ja eraldada rohkem ühenduse eelarvevahendeid, et edendada teadus- ja uuendustegevust⁽⁷⁾.

2.3 Konkreetsete märkused

2.3.1 Komisjon analüüsib täpsemalt elektrisektorit, milles toimuvad parajasti ulatuslikud muutused, mida iseloomustavad turu liberaliseerimine, kohalike elektrivõrkude arvu suurendamine, taastuvate energiaallikate kaasamine põhivõrku, koostootmise ja mikrotootmise laiendamine (mikrovõrgud, virtuaalsed elektrijaamad), tootmise ja tarbimise vahelise ahela lühendamise, energiahüvitiste maksimine tarbijatele ja kodanike uued nõudmised.

⁽⁴⁾ ELT C 157, 28.6.2005, lk 22.

⁽⁵⁾ ELT C 234, 30.9.2003, lk 13, ELT C 61, 14.3.2003, lk 22 ja EÜT C 94, 18.4.2002, lk 23.

⁽⁶⁾ EÜT C 74, 23.3.2005, lk 44.

⁽⁷⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013)” ja „Ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Aatomienergiaühenduse (EURATOM) tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2011)”, raportöör: Gerd Wolf, kaasraportöör: Antonello Pezzini (ELT C 65, 17.3.2006, lk 9).

2.3.1.1 Elektrivõrkude parandamist tootmisest jagamiseni, sh ülekandevõrkude tõhustamist energiakao vältimiseks, käsitletakse riiklike energiatõhususe tegevuskavade hindamisel, mille kohta komitee võttis hiljuti vastu arvamuse ⁽⁸⁾.

2.3.1.2 Lisaks arutab komisjon energia säästmise võimalusi, mida pakuvad energiatõhusad elamu- ja ärihooned. Sellega seoses pööratakse erilist tähelepanu energiatarbimise juhtimise, arvestamise ja kuvamise süsteemide arendamisele, mis aitab samas ka tösta tarbijate teadlikkust energiatarbimisest. Tuleb silmas pida, et rohkem kui 40 % Euroopas tarbitavast energiast on ühel või teisel moel seotud hoonetega.

2.3.1.3 Komitee arvates ⁽⁹⁾ tuleb leida uued kultuurilised stiimulid ja soodustused, et kompenseerida kulude kasvu ja kasvatada huvi järgimise küsimuste vastu:

- uuringute tegemine projekteerimise etapis;
- ehitusmeetodite muutmine;
- paremate materjalide kasutamine ehituses;
- uued struktuurilahendused.

2.3.1.4 Komitee kordab, ⁽¹⁰⁾ et lõpptarbija aspektist vaadatud peab komitee vajalikuks pöörata tähelepanu asjaoludele, mis takistavad Euroopas ehitiste energiatõhusust edendamast ja rakendamast: tehnilised, majanduslikud, rahalised, administratiivsed, bürokraatlikud, institutsioonilised, juhtimisalased ja sotsiaalsete käitumismallidega seotud takistused ning lähenemisviisi ebajärjepidevusega seotud takistused (kütte- ja õhutussüsteemide tasakaalustamatus, kohalike ilmastikuoludega mitteametamine jne).

Nn arukad kodud aitavad parandada elukvaliteeti, täiendada muugavusi, suurendada maja elanike turvalisust ning rahalist ja energiasäästu. Ühenduvus pakub juurdepääsu sideteenustele (raadio- ja teleringhäälingu signaalide vastuvõtmine, muundamine ja levitamine maapealse või satelliitdistantsel, ADSLi, kaabli või elektrivõrgu kaudu), ent ka teistele, energia säästmise seisukohast väga tõhusatele teenustele nagu gaasi- ja veelekke või kahjustustest tuleneva ülemäärase elektritarbe tuvastamine ning kastmissüsteemide ja kliimaseadmete automaatne reguleerimine.

Aktiivsete ja passiivsete menetluste kasutamine eluasemete keskkonnamõjude omaduste parandamiseks võib kaasa tuua kodude energiakulu kuni 50-protsendilise vähendamise ning mitme uuringu andmeil võib puhaste energiaallikate ja keskkonnakontrolli mehaaniliste süsteemide kombineerimise tulemusel säästa küüni 70 %-ni.

⁽⁸⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus CESE 1513/2008 teemal „Energiatõhusus – riiklike tegevuskavade hindamine”, raportöör: Edgardo Maria Iozia.

⁽⁹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus CESE teemal „Ehitiste energiatõhusus – lõppkasutajate panus” (ettevalmistav arvamus), raportöör: Antonello Pezzini (ELT C 162, 25.6.2008, lk 62).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus CESE 270/2008 punkt 1.11. ELT C 162, 25.6.2008, lk 62

2.3.2 Tänu aruka sise-, välis- ja tänavavalgustuse osas tehtud edusammudele on juba võimalik kasutada valgusallikaid, mis on võimelised reageerima oma keskkonnale ja elektrooniliselt kohandama valgust vastavalt vajadusele. Turule on juba jõudnud sellised suuri energiasäästuvõimalusi pakkuvad tehnoloogiad nagu valgusdiodid (LED) ja uuenduslikumad orgaanilised valgusdiodid (OLED). Valgustus moodustab ligi ühe viiendiku maailma elektrikasutusest.

2.3.2.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee pooldab selliste vabatahtlike kokkulepete edendamist ja julgustamist, mille eesmärk on võtta järk-järgult kasutusele arukamad ja energiatõhusamad valgustid kõikides avalikes välis- ja sisetingimustes.

2.3.2.2 Arengu suunamise ja struktuurimuutuse jälgimise üks võimalus on nn roheliste riigihankelepingute sõlmimise edendamine info- ja sidetehnoloogiasektoris, et saavutada sektori kliimaneutraalsus. Sel eesmärgil võib sõlmida vabatahtlikke kokkuleppeid läbiviidavate katseprojektide üle.

Komisjonil tuleks teha endast sõltuv, et kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise investeerivatel ettevõtjatel ei väheneks mitte ainult energiasäästude tõttu kulused, vaid et ka paraneks nende imago tarbijate silmis. Muidugi tuleb ettevõtjatel nende keskkonnamõjude juhtimise raames tagada ka elektrooniliste komponentide, jäätmete ja ülejääkide sobiv ringlussevõtt. Ringlussevõttu tuleks ette näha juba seadmete tootmisel, nii et kasutatud materjalid ja komponendid oleks suurem protsent korduvkasutatavad. Arvestades küsimuse suurt olulisust, töötatakse komitees parasjagu välja omaalgatuslikku arvamust, milles komitee võtab seisukoha elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmekäitlussüsteemide kohta.

2.3.2.3 Komitee soovitas ⁽¹¹⁾ varasemal juhul **keskkonnahoidliku riigihanke** arendamist. See hõlmab ökotoodete tehniliste omaduste kindlaksmääramist alates keskkonnamõju poolest parimatest toodetest, toote või teenuse kasutusütsükli kulude kaasamine hanketingimustesse, vastava andmebaasi kättesaadavust Internetis, EÜ riigihankedirektiivide ajakohastamist, lisades nendes viiteid normidele ning keskkonnajuhtimissüsteemidele, ökomärgistele ja ökodisainile esitatavatele nõuetele, ning viimasena riiklike tegevuskavade koostamist keskkonnahoidliku riigihanke kasutuselevõtuks. Kooskõlas komisjoni VKE-sid soodustavate poliitiliste meetmetega tuleks kõnealuses kontekstis toetada eeskätt keskmise suurusega ettevõtteid, arvestades nende osatähtsust tootmismahudes ja tööhõives.

⁽¹¹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ökoloogiline tootmine” raportöör: Anna Maria Darmanin (ELT C 224, 30.8.2008, lk 1).

2.3.3 Info- ja sidetehnoloogia on esikohal kliimamuutuste mõju leevendamises, ⁽¹²⁾ kuna selle tooted ja teenused võivad aidata kaasa füüsiliste kaupade asendamisele ja reiside vähendamisele (nt arendades videokonferentsisüsteeme). Samas saaks oluliselt vähendada primaarsete energiaallikate kasutamist ja selle tulemusel süsinikdioksiidi heitkogusid, nt viies sisse uusi töövorme (kaugtöö), võttes kasutusele elektroonilise arveldamise ning kasutades kaugõpet või Interneti-põhiseid blankette.

2.3.3.1 Ettevõtjad võivad leida uusi sissetulekuallikaid, pakku- des info- ja sidetehnoloogial põhinevaid teenuseid, mille abil saaks tösta töhusust ka teistes valdkondades. Nende võimaluste hulka kuuluvad järgmised:

- edendada võimaluste otsimist ja elluviimist kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamiseks;
- koostada ettevõtetele või eri tööstussektoritele suunatud kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise võimaluste kataloogid;
- soodustada ettevõtetes energiatõhususe suurendamise projekte;
- selgitada välja kliimamõju vähendamise võimalused teenuste valdkonnas;

Brüssel, 4. detsember 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president
Mario SEPI

- käsitada kasvuhooonegaaside heitkogusid „kulude ja tulude suhte näitajana” uute projektide hindamisel.

2.3.3.2 Positiivselt võiks mõjutada „kliimamuutuse kontorite” asutamine info- ja sidetehnoloogiaga seotud ettevõtete juurde. Kontoritel võiksid näiteks olla järgmised ülesanded:

- suurendada taastuvate energiaallikate ja energiaülejääkide kasutust;
- tagada ettevõtlusprotsesside vastavus ettevõtte energiaalasele poliitikale, parandades asjaomaste protsesside energiatõhusust;
- tuvastada äritegevuse eri toimingutes juba kasutusele võetud parimad lahendused ja edendada neid tulevikuski;
- määratleda süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise eesmärgid;
- taotleda ettevõtte energiajuhtimissüsteemi sertifitseerimist välisorganisatsiooni poolt;
- koostada energiaalane prognoos, tuvastades äritegevuse suurima energiakuluga toimingud.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee peasekretär
Martin WESTLAKE

⁽¹²⁾ Rahvusvahelise Telekommunikatsiooniliidu (*International Telecommunications Union*, ITU) andmeil võib sobivate sidetehnoloogial põhinevate lahenduste kasutamine aidata vähendada info- ja sidetehnoloogiaga seotud sektorites (tervishoid, linnaliiklus, avalik haldus jne) süsinikdioksiidi heitkogusid rohkem kui 48,4 miljoni tonni võrra.